

2.5.2 DEFINISANJE POTREBNIH DOKUMENATA I PROCESA UNIVERZITET U KRAGUJEVCU

Akronim projekta:	WBCInno
Pun naziv projekta:	Modernizacija univerziteta Zapadnog Balkana kroz jačanje struktura i usluga za transfer znanja, istraživanje i inovacije
Broj projekta:	530213-TEMPUS-1-2012-1-RS-TEMPUS-JPHES
Program:	TEMPUS
Koordinator:	UKG – Univerzitet u Kragujevcu
Početak projekta:	Oktobar, 2012
Trajanje projekta:	36 meseci

Apstrakt	Data je analiza i pregled postojeće legislative i procesa potrebnih za dobro upravljanje i osiguranje kvaliteta u oblasti transfera znanja, istraživanja i inovacija na Univerzitetu u Kragujevcu
----------	---

KONTROLNI LIST DOKUMENTA

Naslov:	Definisanje potrebnih dokumenata i procesa na Univerzitetu u Kragujevcu
Radni paket:	WP2 Jačanje postojećih univerzitetskih struktura i osnivanje pet Kancelarija za poslovnu podršku u skladu sa fokusom i prioritetima koji su definisani u Univerzitetskoj inovacionoj platformi
Datum poslednje verzije:	08/07/2014
Status:	Radna verzija
Verzija dokumenta:	v.03
Naziv dokumenta:	Definisanje potrebnih dokumenata i procesa na Univerzitetu u Kragujevcu
Broj strana:	20
Nivo diseminacije:	Lokalni/Regionalni nivo

VERZIJE I LISTA IZMENA

Verzija	Datum	Opis	Partneri uključeni na izradi dokumenta
v1	20/05/2014	Draft verzija	UKG (Vesna, Mandić, Jelena Jevtović)
v2	27/05/2014	Draft verzija	UKG (Vesna, Mandić, Jelena Jevtović)
V3	08/07/2014	Draft verzija	UKG (Vesna, Mandić, Jelena Jevtović)

SADRŽAJ

KONTROLNI LIST DOKUMENTA.....	2
VERZIJE I LISTA IZMENA	2
SADRŽAJ.....	3
1. UVOD.....	4
2. ANALIZA I PREGLED POSTOJEĆE LEGISLATIVE I PROCESA POTREBNIH ZA DOBRO UPRAVLJANJE I OSIGURANJE KVALITETA U OBLASTI TRANSFERA ZNANJA, ISTRAŽIVANJA I INOVACIJA NA UNIVERZITETU U KRAGUJEVCU	6
2.1 Pregled regulative po vidovima transfera znanja i tehnologije	6
2.1.1 <i>Saradnja u oblasti istraživanja i razvoja, ugovori za istraživačke projekte, naučne- tehničke usluge</i>	7
2.1.2 <i>Komercijalizacija istraživanja i razvoja</i>	8
2.1.3 <i>Centar za transfer znanja</i>	8
2.1.4 <i>Kooperativni trening centar</i>	9
2.1.5 <i>Mobilnost studenata</i>	9
2.1.6 <i>Studentski projekti sa privredom</i>	10
2.1.7 <i>Mobilnost sa industrijom</i>	10
2.1.8 <i>Uključenje predstavnika industrije u razvoj studijskih programa</i>	10
2.1.9 <i>Celoživotno učenje</i>	11
2.1.10 <i>Obezbeđenje kvaliteta na Univerzitetu u Kragujevcu</i>	11
2.2 Aktuelna regulativa, uključujući i procedure, kojom se delimično ili u potpunosti definiše naučnoistraživački rad i neki segmenti transfera znanja i tehnologija.....	12
2.2.1 <i>Do boljeg upravljanja kroz normativnu delatnost</i>	12
2.2.2 <i>Normativna akta</i>	13
3. DEFINISANJE POTREBNIH DOKUMENATA I PROCEDURA.....	14
3.1 <i>Saradnja u oblasti istraživanja i razvoja, ugovori za istraživačke projekte, naučne-tehničke usluge</i>	14
3.2 <i>Komercijalizacija istraživanja i razvoja</i>	15
3.3 <i>Praćenje efikasnosti KTT aktivnosti na Univerzitetu</i>	16
3.4 <i>Mobilnost sa industrijom</i>	17
3.5 <i>Celoživotno učenje</i>	18
3.6 <i>Obezbeđenje kvaliteta na Univerzitetu u Kragujevcu</i>	18
4. REZIME DOKUMENATA I PROCEDURA POTREBNIH DA DONESE UNIVERZITET U KRAGUJEVCU ZA NAREDNI KRATKOROČNI PERIOD	20

1. Uvod

Zakonom o visokom obrazovanju Republike Srbije regulisano je da delatnost visokog obrazovanja, između ostalih ustanova, obavlja univerzitet, kao samostalna visokoškolska ustanova koja objedinjuje obrazovni i naučnoistraživački, stručni, odnosno umetnički rad, kao komponente jedinstvenog procesa visokog obrazovanja.

U sastavu Univerziteta u Kragujevcu je 12 fakulteta sa statusom pravnog lica, sa dozvolama za rad, koji se nalaze u 6 gradova centralne Srbije: Kragujevcu, Čačku, Jagodini, Kraljevu, Užicu i Vrnjačkoj Banji. U sastavu Univerziteta u Kragujevcu je Univerzitetska biblioteka kao biblioteka opšte naučnog karaktera, čija je delatnost u funkciji nastavno - naučnih i istraživačkih procesa na Univerzitetu.

Univerzitet u Kragujevcu je 2012. godine u cilju širenja znanja kroz pravovremenu dostupnost informacija od značaja za širu naučnu zajednicu i promociju dostignuća u oblasti razvoja naučne misli, u Univerzitetskoj biblioteci, uspostavio registar i bazu originalnih rezultata naučnih istraživanja doktoranata Univerziteta, u elektronskom, odnosno digitalnom obliku – repozitorijum doktorskih disertacija, kao globalnu naučnu bazu znanja. Repozitorijum doprinosi uspešnijem širenju, razmeni i afirmaciji znanja, nastavnog i naučnog stvaralaštvu nastavnika i studenata.

Polazeći od ciljeva reformskih procesa i modernizacije univerziteta koji se odvijaju u čitavom svetu i proklamovanih ciljeva agende EU 2020, kao i potrebe kritičkog preispitivanja dosadašnjih rezultata i pravaca nastavka reformi visokog obrazovanja u Republici Srbiji, s ciljem podizanja nivoa kvaliteta i značaja institucija i njihovog usklađivanja s evropskim razvojnim standardima, uz izraženu potrebu za kvalitetnim i jasnim zakonskim i podzakonskim rešenjima koja će urediti jedinstven obrazovni prostor unutar naše zemlje i vrlo jasan sistem upravljanja univerzitetima, Univerzitet u Kragujevcu se fokusirao na unutrašnju, funkcionalnu integraciju univerziteta, kao osnovnog problema i najveće prepreke poboljšanju kvaliteta, kako obrazovnog tako i naučno-istraživačkog procesa na univerzitetu.

Funkcionalna integracija univerziteta je pretpostavka unapređenja i obrazovne i naučne delatnosti univerziteta usmerena ka postizanju ciljeva postavljenih Strategijom „Evropa 2020“ i odgovarajućom nacionalnom strategijom, „Srbija 2020“. Naime, maksimalno korišćenje svih obrazovnih, istraživačkih i inovacionih potencijala, koje omogućuje funkcionalna integracija univerziteta, i ostvarivanje postavljenih ciljeva, moguće je samo u uslovima otvorenog prostora za protok ideja i ljudi, a univerziteti sa svojim tradicionalnim, dokazanim akademskim vrednostima mogu da odgovore novim izazovima samo kao jake, integrisane institucije.

U tom smislu Univerzitet u Kragujevcu je doneo odluku o funkcionalnoj integraciji univerziteta u okvirima važeće zakonske regulative identifikujući najpre osnovne probleme u funkcionisanju.

Polazeći od ovlašćenja univerziteta koji, u skladu sa članom 48. Zakona o visokom obrazovanju, integriše funkcije svih fakulteta i organizacionih jedinica u svom sastavu, sprovodeći jedinstvenu politiku, čiji je cilj stalno unapređenje kvaliteta nastave, usavršavanje naučnoistraživačkog rada i umetničkog stvaralaštva Univerzitet u Kragujevcu je svojim Statutom uredio ostvarivanje integrativne funkcije, kao važne podloge za unapređenje obrazovne i naučne delatnosti univerziteta, pa samim tim i pristupu evropskom prostoru visokog obrazovanja (ENEA) i istraživanja (ERA), kao:

1. Integraciju obrazovne, naučnoistraživačke i umetničke delatnosti fakulteta u njegovom sastavu, u cilju njihovog jedinstvenog i usklađenog delovanja;
2. Utvrđivanje zajedničke politike i donošenje zajedničkih razvojnih planova fakulteta u svom sastavu;
3. Obezbeđivanje mobilnosti studenata i nastavnika univerziteta;
4. Razvijanje interdisciplinarnih i multidisciplinarnih zajedničkih studijskih programa;
5. Obezbeđivanje kontrole i unapređenja kvaliteta i konkurentnosti nastavnog, naučnog, umetničkog i stručnog rada; i
6. Obezbeđivanje racionalnog korišćenja ljudskih i materijalnih resursa.

Univerzitet u Kragujevcu nastoji da stvori uslove za angažovanje što većeg broja mladih naučnih radnika i saradnika, čime stvara uslove za podmlađivanjem akademskog kadra i stvaranje baze mladih naučnih istraživača. Univerzitet u Kragujevcu nastoji da kroz ugovore o naučnoj i obrazovnoj saradnji sa poznatim univerzitetima u svetu stvori bolje uslove za permanentno jačanje međunarodnih naučnih i kulturnih veza i time veću mobilnost studenata, istraživača i nastavnika.

U cilju bolje harmonizacije aktivnosti među partnerskim univerzitetima zemalja Zapadnog Balkana, analiza postojeće regulative u oblasti transfera znanja, istraživanja i inovacija je sprovedena i prezentovana u skladu sa već sprovedenim aktivnostima u "WP.2.1 Benchmarking assesment of existing university structures and services in the areas of knowledge transfer, research and innovation". Preciznije, u skladu sa usvojenim ishodom aktivnosti 2.1.3 „Development of Template for individual benchmarking report“, analiza je generalno struktuirana prema vidovima prenosa znanja i tehnologija koji trebaju da se ostvaruju na univerzitetima i data u poglavlju 2.

Takođe je pregled osnovnih postojećih dokumenata na Univerzitetu u Kragujevcu sa naglaskom na delove koji se odnose na transfer znanja, istraživanje i inovacije.

Dokument predstavlja inicijalni materijal koji treba da bude zajednička osnova svim univerzitetima Zapadnog Balkana, učesnicima u Projektu da provedu usaglašenu analizu stanja, kao i da u narednim aktivnostima daju preporuke za unapređenje.

2. Analiza i pregled postojeće legislative i procesa potrebnih za dobro upravljanje i osiguranje kvaliteta u oblasti transfera znanja, istraživanja i inovacija na Univerzitetu u Kragujevcu

2.1 Pregled regulative po vidovima transfera znanja i tehnologije

Univerzitet u Kragujevcu je kroz normativnu i drugu, prateću aktivnost, do sada stvorio uslove za što kvalitetnije obavljanje naučno-istraživačkog i umetničkog rada, tako što je osnovao:

1. **Kancelariju za međunarodne projekte**, u cilju pružanja pomoći fakultetima Univerziteta u postupku apliciranja ili realizacije međunarodnih naučnoistraživačkih i TEMPUS projekata. U tom cilju obezbeđeni su prostor, oprema i saradnici koji operativno realizuju poslove kancelarije, i imenovao **Odbor za upravljanje poslovima kancelarije** čiji je zadatak podizanje nivoa kvaliteta, praćenje efikasnosti realizacije projekata, obuka i koordinacija nastavnika Univerziteta u izradi aplikacija za određeni projekat, obaveštavanje fakulteta Univerziteta o otvorenim konkursima za prijavu aplikacija i pružanje stručne pomoći u izradi dokumenata koji prate realizaciju projekta, vođenje evidencije o projektima koji se realizuju na Univerzitetu, u skladu sa Preporukama *National Tempus Office Serbia* o čuvanju dokumentacije, pružanje pomoći fakultetima u sastavu Univerziteta u pronalaženju partnera na projektu, izbor, obuka i koordinacija lica angažovanih u kancelariji za međunarodne projekte i kontrola njihovog rada.
2. **Odbor za preduzetništvo**, koji čine predstavnici Univerziteta u Kragujevcu i predstavnici grada Kragujevca, u cilju stvaranja povoljnog tržišnog ambijenta i podsticanja investicionih ulaganja, kroz razvoj i saradnju nauke i privrede realizacijom međunarodnih projekata i projekata republičkog i regionalnog karaktera, stvaranjem baze ljudskih resursa obrazovanjem kadrova odgovarajućih profila i njihovog usavršavanja kroz sistem prakse, komercijalizacijom rezultata naučnog, istraživačkog i umetničkog rada, u skladu sa zakonom, kao i podizanjem privrednog i ukupnog potencijala područja Kragujevca i Šumadije.
3. **Univerzitetsku Galeriju i obrazovao Programski odbor Univerzitetske galerije** koji čine predstavnici Univerziteta u Kragujevcu, Univerzitetske biblioteke u Kragujevcu i grada Kragujevca, u cilju organizovanja, promovisanja i predstavljanja naučno-nastavnog, kulturnog i umetničkog stvaralaštva nastavnika, saradnika i studenata Univerziteta u Kragujevcu, organizovanja izložbi, književnih večeri, koncerata i drugih naučnih i umetničkih sadržaja afirmisanih naučnika i umetnika iz zemlje i inostranstva.
4. Potpisao **Ugovor** sa Ministarstvom prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, gradom Kragujevcem i "JUP Istraživanje i razvoj" d.o.o., o izgradnji i opremanju objekta **Centara izvrsnosti Univerziteta u Kragujevcu**, bruto površine od 11 500m², na parceli površine 1ha71a33m², čija je procenjena vrednost izgradnje 10.000.000 evra, a rok izgradnje je septembar 2015. godine. Značaj izgradnje i opremanja ovog Centra omogućiće multidisciplinarnost naučnoistraživačkog rada, povezivanje različitih naučnih disciplina, međusobno povezivanje ne samo istraživača iz različitih oblasti, već i naučnih i drugih ustanova čijem bi razvoju Centar obezbeđivao logističku pomoć i

podršku kroz koju bi Centar obezbedio položaj i okosnicu razvoja privrednih delatnosti u ovoj oblasti, čime bi praktično ovaj Centar imao i ulogu naučno-tehnološkog parka, kao baze razvoja ne samo Centralne regije Srbije, već i šireg regionalnog područja.

5. Potpisao **Ugovor o izgradnji stanova** za mlade istraživače Univerziteta u Kragujevcu iz sredstava kredita Evropske investicione banke, čiji se početak radova očekuje u martu 2014. godine, a trajanje ugovora će iznositi 450 kalendarskih dana, od datuma početka radova. Stambeni objekat u Kragujevcu, ukupne površine 9800 m², a broj stanova je 210, sa sledećom strukturom: 100 jednosobnih stanova površine 35 m², 70 jednoiposobnih stanova površine 50 m² i 40 trosobnih stanova površine 70 m², od čega je jedan broj stanova namenjen mladim stručnjacima i istraživačima koji su otišli iz zemlje i koji žele da se vrate, a posebno stručnjacima koji će biti angažovani, kao povratnici, u Centrima izvrsnosti.

2.1.1 Saradnja u oblasti istraživanja i razvoja, ugovori za istraživačke projekte, naučne-tehničke usluge

Statutom Univerziteta u Kragujevcu definisan je pravni okvir za naučno-nastavni, naučnoistraživački i umetnički rad na Univerzitetu. Na Univerzitetu u Kragujevcu, pored više od 50 međunarodnih projekata realizuju se i 4 međunarodna naučnoistraživačka projekta sa preko 40 učesnika. Bliži uslovi regulisanja pružanja naučnih/tehničkih usluga regulisani su opštim aktima fakulteta u sastavu Univerziteta u Kragujevcu.

Tako se na fakultetima Univerziteta u Kragujevcu samo u protekloj godini realizovalo :

- 27 projekata iz programa Ministarstva za nauku i tehnološki razvoj :
 - 14 projekata iz Programa osnovnih istraživanja,
 - 10 projekata iz Programa tehnološkog razvoja i
 - 3 projekata iz Programa integralnih i interdisciplinarnih istraživanja.
- 49 međunarodnih projekata (na 19 projekata koordinatori, na 30 partneri), od kojih su najzastupljeniji Tempus projekti (na 7 projekata koordinatori, na 20 partneri (napomena: 8 projekata na kojima su fakulteti Univerziteta bili angažovani kao koordinatori ili partneri/učesnici su završeni)), 1 FP7 projekat (partneri), 1 IPA Adriatic (partneri), 1 COST projekat (partneri, odnosno koordinator za Srbiju), i 3 bilateralna partnerska projekta.

Uspostavljanje, negovanje i razvijanje saradnje sa drugim univerzitetima u zemlji i inostranstvu, kao i sa međunarodnim organizacijama koje se bave visokoškolskim pitanjima, je prioritetno opredeljenje Univerziteta u Kragujevcu, s ciljem daljeg širenja mreže međuuniverzitetske bilateralne saradnje, koja predstavlja osnovu za mobilnost studenata i nastavnika, njihovo stručno i naučno usavršavanje, kao i proširivanje i produbljivanje međunarodne saradnje u pravcu razvoja integrisanih programa studiranja i istraživanja, i to:

- Učestvovanjem u međunarodnim obrazovnim i naučnim projektima u okviru EU programa: "TEMPUS", "7th Framework Programme", "CEEPUS", "WUS Austria", "CEI Network", "SCOPES", "COST" i sl. Takođe, Univerzitet u Kragujevcu je prva institucija visokog obrazovanja u Srbiji koja je dobila projekat iz generacije "Komenijus" projekata
- Pružanjem podrške fakultetima pri apliciranju za najvažnije projekte,
- Organizovanjem INFO dana i radionica za pisanje tih projekata.

- Pružanjem podrške diseminaciji informacija o fondovima i javnim pozivima za međunarodne projekte, radu na pripremi predloga projekata, kao i podrškom koordinatorima i kontakt osobama na projektima u administrativnoj i finansijskoj realizaciji dobijenih projekata;
- Negovanjem saradnje sa vladama stranih država, nevladinim organizacijama i drugim organizacijama koje pružaju podršku Univerzitetu u obezbeđivanju sredstava za stipendiranje studenata, mobilnost profesora, nabavku materijalnih sredstava za unapređivanje visokoškolske nastave, kao i sredstava za naučna istraživanja i razvoj obrazovnog procesa.

2.1.2 Komercijalizacija istraživanja i razvoja

Na Univerzitetu ne postoji posebna pravna regulativa kojom se definiše ova oblast, ali se ona odvija u okviru postojećih pravnih okvira kroz rad Odbora za preduzetništvo, Ugovora o saradnji sa Fiat automobili Srbija, kao najvećim investitorom u Republici Srbiji, kao nizom drugih međusobnih ugovora kojima se definišu uslovi komercijalizacije istraživanja i razvoja, među kojima je izuzetno značajan Ugovor o izradi strateškog Master plana planine Rudnik na kome je angažovano preko 50 nastavnika i saradnika Univerziteta, a koji će predstavljati bazu za komercijalizaciju daljeg istraživanja i razvoja ovog područja koje obuhvata površinu od preko 7 miliona m², a čiji je predmet istraživanja hidrografija, šumarstvo, zdravstvo, turizam, demografija, prostorno planiranje ekonomija, saobraćaj i druge prateće oblasti.

2.1.3 Centar za transfer znanja

Odlukom Saveta Univerziteta u Kragujevcu, a u cilju realizacije aktivnosti ugovorenih međunarodnim TEMPUS projektom pod nazivom "National Platform for Knowledge Triangle in Serbia-KNOWTS", 158881-RS-JPHES, (čiji je nosilac Univerzitet u Nišu, a partner Univerzitet u Kragujevcu, osnovan je Centar za transfer znanja kao organizaciona jedinica, bez svojstva pravnog lica, sa zadatkom da razvije efikasne mehanizme za saradnju kroz realizaciju razvojnih i inovacionih projekata povezivanjem potencijalnih partnera iz akademskih i privrednih struktura.

Osnovni ciljevi Centra su:

- promovisanje generisanih znanja na Univerzitetu, u skladu sa zahtevima postojećeg okruženja, i olakšavanje transfera znanja;
- pružanje podrške i promocija komercijalizacije inovativnih rezultata koje su postigli istraživači na Univerzitetu;
- podrška njihovom umrežavanju i internacionalizaciji kroz bazu podataka istraživačkih rezultata Univerziteta;
- analiziranje i ocenjivanje tehničkih i komercijalnih mogućnosti za inovacije kroz uspostavljanje bliskih kontakata između istraživača i industrije;
- pronalaženje odgovarajućih načina za zaštitu intelektualne svojine;
- identifikacija najboljih puteva koji vode inovacije ka tržištu;
- povezivanje istraživača i njihovih rezultata sa partnerima iz industrije;
- kapitalizacija komercijalnih potencijala istraživača;
- obezbeđivanje neophodnih znanja istraživačima o intelektualnoj svojini u oblasti istraživanja i komercijalizacije inovacija;

- organizacija seminara i treninga, interdisciplinarnih skupova i uspostavljanja mreže povezanosti;
- transfer znanja i tehnologija kako bi od toga imali korist sami inovatori, fakulteti i Univerzitet, ali i privreda u celini.

2.1.4 Kooperativni trening centar

Odlukom Saveta Univerziteta u Kragujevcu, u cilju realizacije aktivnosti ugovorenih međunarodnim TEMPUS projektom pod nazivom "Mreža korisnika virtuelne proizvodnje Zapadnog Balkana – podrška integraciji trougla znanja" WBC-VMnet, 144684-TEMPUS-2008-RS-JPHES, čiji je nosilac Univerzitet u Kragujevcu, osnovan je Kooperativni trening centar kao organizaciona jedinica, bez svojstva pravnog lica, sa zadatkom da razvije efikasne mehanizme za saradnju kroz realizaciju razvojnih i inovacionih projekata, specijalizovanih usluga razvoja proizvoda i procesa, stručnih treninga za domaća i preduzeća u regionu, programe industrijskih stipendija i studentske prakse.

Osnovni ciljevi Centra:

- uspostavljanje održive veze između Univerziteta i preduzeća kroz razvoj novog regionalnog modela saradnje;
- obezbeđivanje servisa za poboljšanje postojećih i razvoj novih inovativnih proizvoda, procesa i alata za preduzeća, mala i srednja preduzeća;
- pružanje kvalitetnog i upotrebljivog istraživačkog rezultata koji će pokrenuti finansiranje i redovnu primenu inovacija u preduzećima;
- razvijanje novih i modernizacija postojećih programa stručne obuke u skladu sa potrebama preduzeća i tržišta rada;
- uzimanje aktivne uloge u širenju mreže korisnika virtuelne proizvodnje;
- omogućavanje studentima da steknu praktična znanja i veštine u industriji;
- stvaranje mogućnosti za uključivanje u veći broj međunarodnih projekata radi poboljšanja tehničkih i upravljačkih kapaciteta, kao i saradnje sa privredom.

2.1.5 Mobilnost studenata

Statutom Univerziteta u Kragujevcu normativno je uređeno da Univerzitet ostvaruje integrativnu funkciju tako što, između ostalog, obezbeđuje mobilnost studenata i nastavnika.

Pravilnikom o mobilnosti studenata i prenošenju ESPB bodova Univerziteta u Kragujevcu uređeni su osnovni principi mobilnosti i prenošenja bodova stečenih na drugoj visokoškolskoj ustanovi.

Mobilnost studenata prilikom izrade završnih radova I i II ciklusa studija, kao i izrade doktorskih disertacija, u smislu boravka, rada i istraživanja u privrednom okruženju (u zemlji ili inostranstvu) može se odvijati kroz programe međunarodne razmene studenata ili na bazi sporazuma Univerziteta i druge visokoškolske ustanove u zemlji ili inostranstvu, kojim se definišu međusobna prava i obaveze.

Univerzitet u Kragujevcu, odnosno fakulteti u njegovom sastavu objavljuju na svojoj web stranici informacioni paket koji sadrži informacije o studijama, uslovima života i drugim pratećim aktivnostima.

Mobilnost nastavnika i studenata se realizuje učešćem Univerziteta u Kragujevcu u ERAZMUS programima mobilnosti Evropske Unije, ali i kroz mnoge druge programe stranih

vlada i fondacija: UGRAD i JFPD stipendije "American Council"-a, DAAD, Bosch i druge stipendije nemačke Vlade, stipendije britanske Vlade, stipendije francuske Vlade, "Fulbright" i ostale stipendije američke Vlade i dr.

Univerzitet u Kragujevcu realizuje aktivnosti u pružanju podrške mobilnosti istraživača kroz realizaciju FP7 projekta pod nazivom „*Development of Serbian Network of Mobility Centers*“, čiji je cilj uspostavljanje mreže centara za mobilnost istraživača i naučnih radnika na univerzitetima u Srbiji. Kroz razne programe mobilnosti oko 200 studenata i nastavnika Univerziteta u Kragujevcu je boravilo u inostranstvu samo tokom protekle godine;

2.1.6 Studentski projekti sa privredom

Na Univerzitetu u Kragujevcu postoje studentski projekti koji se realizuju u saradnji sa privredom i koji se odvijaju preko posebnih ugovora, sporazuma ili preko projekata čiji je nosilac ili partner Univerzitet u Kragujevcu, a na čije sklapanje saglasnost daju nadležni organi Univerziteta u postojećem pravnom okviru.

U tom smislu obavljaju se istraživanja na temu potreba poslodavaca u pogledu poželjnih profila budućih zaposlenih kao i okrugli stolovi sa ciljem da se predstave rezultati istraživanja, potrebe poslodavaca, aktuelni trendovi na tržištu rada, jačanje saradnje između visokoobrazovnih institucija i privrede, kao i da se pruži uvid poslodavcima u mogućnosti saradnje.

Na osnovu Sporazuma o saradnji između Univerziteta u Kragujevcu i Grada Kragujevca, pokrenut je program *Studentske letnje prakse*, koji podrazumeva 2 ciklusa praksi, u svakoj kalendarskoj godini, u julu i avgustu, za studente završnih godina osnovnih i studente master studija u preduzećima, privrednim društvima i institucijama čiji je osnivač Grad.

2.1.7 Mobilnost sa industrijom

Procedure za mobilnost nastavnika i saradnika sa Univerziteta u privredne organizacije (industriju) nije kao poseban pravni akt donet na Univerzitetu već se mobilnost odvija preko posebnih ugovora, sporazuma ili preko projekata čiji je nosilac ili partner Univerzitet u Kragujevcu, a na čije sklapanje saglasnost daju nadležni organi Univerziteta u postojećem pravnom okviru.

Tako je između ostalog na osnovu opšteg Ugovora o saradnji sa FAS (*FIAT Automobili Srbija*), sklopljen niz pojedinačnih ugovora, odnosno sporazuma o saradnji, kao što su:

- o realizaciji stručne prakse studenata tehničkih fakulteta, posebno FIN
- o vršenju laboratorijskih istraživanja za potrebe FAS- sektor kvaliteta, o učešću studenata fakulteta PMF i FIN u ispitivanju kvaliteta po iskazanim potrebama FAS
- o prostornom uređenju internih saobraćajnica unutar FAS studenata FILUM-a
- o posebnim obukama na FIN za zaposlene radnike FAS.

2.1.8 Uključenje predstavnika industrije u razvoj studijskih programa

Statut Univerziteta u Kragujevcu predviđa kontinuirano praćenje studijskih programa u cilju kvalitetnijeg organizovanja nastave. U tom smislu, Univerzitet u Kragujevcu je preduzeo aktivnosti na otvaranju studijskog programa vojno-industrijskog inženjerstva na

Mašinskom fakultetu u Kragujevcu, potpisivanja Protokola o saradnji Univerziteta i Vojne akademije u Beogradu i organizovanja sastanaka sa direktorima fabrika namenske proizvodnje sa teritorije Republike Srbije u cilju obezbeđivanja stipendija za studente ovog studijskog programa i njihovo zapošljavanje. Takođe, pripremljeni su elementi za pregovore sa ambasadorom Republike Italije oko saradnje sa jednim od Univerziteta u Italiji (Bari), saradnje sa FAS d.o.o i otvaranja katedre za italijanski jezik, na Filološko-umetničkom fakultetu Univerziteta u Kragujevcu u cilju obrazovanja nedostajućih kadrova, na osnovu iskazanih potreba industrije, odnosno FAS sa kooperantima.

Ugovorena je i saradnje sa FAS d.o.o. koja bi obezbeđivala prakse našim studentima, omogućavala njihovo zapošljavanje u skladu sa potrebama i pravilima FAS-a, obučavanje naših studenata potrebnim veštinama za rad u FAS-u, obezbeđivanje stručnog usavršavanja već zaposlenih u FAS, kao i obrazovanje naših studenata u okviru novog studijskog programa Italijanskog jezika, ali i sprovođenja kurseva i obuka italijanskog jezika za zaposlene radnike FAS.

2.1.9 Celoživotno učenje

Statutom Univerziteta u Kragujevcu predviđeno je da Senat, kao stručni organ, odlučuje o uslovima, postupku i načinu realizacije programa obrazovanja tokom čitavog života.

U tom smislu, Univerzitet u Kragujevcu osnovao je **Centar za doživotno učenje**, kao organizacionu jedinicu, bez svojstva pravnog lica. Osnivanjem Centra stvaraju se organizacione i institucionalne pretpostavke za uključivanje Univerziteta u Kragujevcu u oblast doživotnog učenja, kao i uslovi da Centar postane deo mreže univerzitetskih centara za doživotno učenje u Republici Srbiji. Osnivanjem Centra Univerzitet u Kragujevcu pruža priliku motivisanim i talentovanim pojedincima, kategorijama kao što su: poslodavci i preduzetnici, zaposlena i nezaposlena lica, kvalifikovani i nekvalifikovani radnici, nezaposleni koji su posao izgubili u procesu tranzicije, hendikepirana lica, pripadnicima nacionalnih manjina, izbeglim i raseljenim licima, kao i građanima u zreлом životnom dobu da kompletiraju svoje formalno stečeno obrazovanje ili da steknu nova, dopunska znanja u adekvatnom, institucionalizovanom okviru, kroz sistem doživotnog obrazovanja, koji će uticati na podizanje nivoa kvaliteta ljudskih resursa, uz jednak i ravnopravan, individualan pristup sticanju znanja.

Centar ima zadatak da ostvari partnerstvo između svih relevantnih učesnika: države i njenih organa, preduzeća regionalnih i lokalnih zajednica i obrazovnih institucija.

Takođe, celoživotno učenje se odvija i kroz druge Centre čiji je osnivač Univerzitet, sprovode se odgovarajuće obuke i daju sertifikati, u skladu sa zakonom i odlukama Senata. Celoživotno učenje odvija se pretežno na fakultetima tehničkih i inženjerskih nauka ali i na fakultetima u polju društveno-humanističkih nauka Univerziteta u Kragujevcu, posebno Učiteljskog i Fakulteta pedagoških nauka u oblasti pedagoškog, psihološkog i metodičkog obrazovanja.

2.1.10 Obezbeđenje kvaliteta na Univerzitetu u Kragujevcu

Statutom Univerziteta u Kragujevcu formirana je **Komisija za obezbeđenje kvaliteta** i utvrđene su njene nadležnosti.

Poslovníkom o radu Komisije za obezbeđenje kvaliteta bliže su utvrđene obaveze Komisije koja je formirana za obavljanje određenih poslova u cilju obezbeđenja kvaliteta na Univerzitetu u Kragujevcu.

Pravilnikom o obezbeđenju kvaliteta na Univerzitetu u Kragujevcu uređeni su uloga i odgovornosti organa Univerziteta u oblasti obezbeđenja kvaliteta visokog obrazovanja i tela odgovorna za praćenje, obezbeđenje i unapređenje kvaliteta u svim segmentima rada. Obezbeđenje kvaliteta rada i studija koje izvodi Univerzitet i fakulteti u sastavu Univerziteta je deo nacionalnog sistema obezbeđenja kvaliteta i preduslov za uporedivost diploma i kvalifikacija u okviru jedinstvenog Evropskog prostora visokog obrazovanja. Univerzitet obezbeđuje kvalitet visokog obrazovanja u skladu sa međunarodno prihvaćenim dokumentima u oblasti visokog obrazovanja, Zakonom o visokom obrazovanju, Pravilnikom o standardima za samovrednovanje i ocenu kvaliteta, Pravilnikom o standardima za spoljašnju proveru kvaliteta i Pravilnikom o standardima za akreditaciju, Strategijom obezbeđenja kvaliteta, i drugim aktima Univerziteta.

Pravilnikom o samovrednovanju Univerziteta u Kragujevcu predviđeno je da je samovrednovanje jedna od mera za obezbeđenje kvaliteta i služi kao pokazatelj objektivnog stanja kvaliteta delatnosti visokog obrazovanja na Univerzitetu u Kragujevcu.

Strategijom obezbeđenja kvaliteta Univerziteta u Kragujevcu definisani su osnovni prioriteti u oblasti visokog obrazovanja u oblasti obezbeđenja kvaliteta, kao i načini njihovog ostvarivanja u svim segmentima delokruga rada. U tom smislu, Univerzitet u Kragujevcu utvrđuje strategiju obezbeđenja kvaliteta: studijskih programa, nastavnog procesa, naučnoistraživačkog, umetničkog i stručnog rada nastavnika, saradnika i studenata, udžbenika, literature, bibliotečkih i informatičkih resursa, prostora, oprema, vannastavnih aktivnosti i uslova studiranja i rada.

2.2 Aktuelna regulativa, uključujući i procedure, kojom se delimično ili u potpunosti definiše naučnoistraživački rad i neki segmenti transfera znanja i tehnologija

2.2.1 Do boljeg upravljanja kroz normativnu delatnost

U cilju podizanja nivoa efikasnosti u radu i funkcionalnosti organa upravljanja-Saveta Univerziteta, Univerzitet u Kragujevcu je, Statutom Univerziteta smanjio broj članova Saveta na 19, poštujući zakonom propisanu strukturu sastava.

Takođe je Statutom, pored Senata, uredio Stručna veća, kao stručne organe Univerziteta za obavljanje određenih poslova iz odgovarajuće naučne, umetničke i stručne oblasti utvrđene u okviru 5 obrazovno-naučnih, odnosno, obrazovno-umetničkih polja, koja imaju od 5 do 7 članova koje imenuje rektor, na predlog dekana fakulteta u sastavu univerziteta, po oblastima, iz reda redovnih profesora fakulteta u sastavu Univerziteta koji ispunjavaju uslove za mentora, koje propisuje Nacionalni savet za visoko obrazovanje.

Uređivanjem organa univerziteta na ovakav način pored podizanja nivoa efikasnosti, nivoa kvaliteta u odlučivanju, posebno kada se radi o Stručnim većima u kojima su imenovani nastavnici koji ispunjavaju uslove za mentora, racionalnost u njihovom radu, ali i nivo autoriteta u odlučivanju.

Poslovnikom o radu stručnih veća Univerziteta u Kragujevcu, u cilju podizanja kvaliteta i efikasnosti u radu, ustanovljena je Komisija za prethodna pitanja Stručnih veća kao zajedničko stalno radno telo svih Stručnih veća, čiji je zadatak da utvrdi da li su pristigli materijali upućeni nadležnom stručnom veću, potpunost i validnost dokumentacije, u skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima i aktima Univerziteta, tehničku usaglašenost dokumentacije i druga proceduralna pitanja.

Komisija ima pet članova, po jednog člana iz svakog naučnog polja za koje su obrazovana stručna veća, koje imenuje rektor Univerziteta, iz reda saradnika i nastavnika Univerziteta, po pribavljenom mišljenju Kolegijuma Univerziteta. Komisija sednice održava, jednom mesečno, svakog prvog radnog utorka u mesecu.

U cilju podizanja nivoa efikasnosti, blagovremenosti i kvalitetne pripreme rada organa i radnih tela univerziteta, menadžment Univerziteta sačinio je Godišnji kalendar aktivnosti organa Univerziteta, kao javan dokument koji je postavljen na zvaničnom sajtu Univerziteta, u kome su utvrđeni termini održavanja sednica svih organa Univerziteta i njihovih radnih tela, ali i fakulteta u njegovom sastavu.

2.2.2 Normativna akta

1. Statut Univerziteta u Kragujevcu kojim su uređena pitanja nastavno-naučnog, naučnoistraživačkog, stručnog ili umetničkog rada, postupak izbora u akademska zvanja; način ostvarivanja prava i obaveza osoblja i studenata; organizovanje osoblja i studenata; obezbeđenje kvaliteta studijskih programa, nastave i uslova studiranja, kao i druga pitanja značajna za rad Univerziteta.

2. Pravilnik o načinu i postupku zasnivanje radnog odnosa i sticanju zvanja nastavnika Univerziteta u Kragujevcu kojim se utvrđuju jedinstveni minimalni uslovi za sticanje zvanja nastavnika i kriterijumi za ocenu rezultata naučnoistraživačkog, odnosno umetničkog rada kandidata za izbor u zvanje nastavnika.

3. Pravilnik o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u Sekretarijatu Univerziteta u Kragujevcu kojim se uređuje unutrašnja organizacija Univerziteta, sistematizacija radnih mesta, sa opisom poslova koji se obavljaju, posebnim uslovima koje zaposleni treba da ispunjavaju za obavljanje poslova na radnom mestu, brojem izvršilaca, kao i druga pitanja od značaja za rad i funkcionisanje Sekretarijata Univerziteta.

4. Pravilnik o donošenju studijskog programa kojim se uređuje sadržaj i struktura studijskog programa, način i postupak donošenja, kao i druga pitanja od značaja.

5. Pravilnik o načinu i procedurama realizacije međunarodnih projekata kojima rukovodi ili je koordinator Univerzitet u Kragujevcu uređuje se način, pravila i procedure o radu svih lica koja su uključena u rad na međunarodnim projektima kojima rukovodi ili je koordinator Univerzitet u Kragujevcu.

6. Pravilnikom o obezbeđenju kvaliteta na Univerzitetu u Kragujevcu uređeni su uloga i odgovornosti organa Univerziteta u oblasti obezbeđenja kvaliteta visokog obrazovanja i tela odgovorna za praćenje, obezbeđenje i unapređenje kvaliteta u svim segmentima rada.

7. Pravilnikom o mobilnosti studenata i prenošenju ESPB bodova Univerziteta u Kragujevcu uređeni su osnovni principi mobilnosti i prenošenja bodova stečenih na drugoj visokoškolskoj ustanovi.

3. Definisanje potrebnih dokumenata i procedura

3.1 Saradnja u oblasti istraživanja i razvoja, ugovori za istraživačke projekte, naučno-tehničke usluge

Uprkos činjenici da Univerzitet u Kragujevcu realizuje veliki broj međunarodnih projekata, u najvećem broju iz TEMPUS programa, postoji potreba da se ova oblast unapredi u cilju efikasnijeg sprovođenja projekata i uključenja većeg broja istraživača u njihovu realizaciju. U daljem su date preporuke za definisanje potrebnih dokumenata i procedura, kao i mehanizama, koji bi u narednom periodu doprineli unapređenju saradnje u oblasti istraživanja i razvoja:

- Definirati prioritete istraživačke oblasti na bazi kontinuiranog mapiranja istraživačkog i inovacionog potencijala na Univerzitetu
- uspostaviti fond za obezbeđenje kofinansiranja i prefinansiranja međunarodnih projekata u kojima učestvuju Univerzitet i fakulteti u njegovom sastavu, kao značajan podsticaj za istraživače i njihovo veće uključivanje u međunarodne istraživačke i razvojne projekte
- unaprediti institucionalno administrativno i finansijsko upravljanje projektima uz podršku Kancelarije za međunarodne projekte i implementirati informacijski sistem za praćenje troškova na projekta u realnom vremenu
- definirati jasne nadležnosti zaposlenih u Rektoratu i dela menadžmenta na Univerzitetu u odgovarajućim segmentima implementacije međunarodnih projekata
- podsticati veće uključivanje univerzitetskih profesora i istraživača u projekte naučno-tehničke saradnje sa privredom i razviti pravilnik koji uređuje tu oblast: ugovaranje, davanje ponude, naplata, finansijska dokumentacija, itd.
- unaprediti transparentnost tehničke realizacije projekta i diseminaciju rezultata za postizanje boljih sinergijskih efekata i uticaja rezultata projekata na unapređenje rada univerziteta; u tom smislu potrebno je razviti procedure ili opšti akt Univerziteta koji bi bili obavezujući za rukovodioce projekata i učesnike u njihovoj realizaciji.
- sprovesti kontinuiranu analizu i unapređenje Pravilnika o načinu i procedurama realizacije međunarodnih projekata, i njegovo prilagođavanje različitim međunarodnim programima, kao i kontrola njegove implementacije
- obezbediti vidljivost pravilnika, procedura i tipskih pratećih dokumenata na posebnoj stranici web sajta Univerziteta u Kragujevcu, kako bi istraživači Univerziteta bili pravovremeno informisani.
- imajući u vidu veliki broj TEMPUS projekata čiji budžeti obuhvataju približno 30% mobilnosti, a samim tim i veliki broj putovanja koji se realizuje, postoji „usko grlo“ u finansijskoj službi gde se vrši obrada zahteva, priprema dokumentacije za putovanje i obračun troškova putovanja. Kako je rok za konačan obračun prema nacionalnoj regulativi sedam dana, potrebno je urediti ovu oblast i eventualno povećati broj zaposlenih u službi.

3.2 Komercijalizacija istraživanja i razvoja

Razvoj ove oblasti podrazumeva unapređenje na strateškom nivou univerzitetskih politika, strategija i misije, kao što su:

- Jasno definisanje misije Univerziteta za transformaciju od predavačkog ka preduzetničkom
- Strategija/politika saradnje sa preduzećima i relevantnim akterima kao što su biznis inkubatori i naučno-tehnološki parkovi
- Strategija/politika osnivanja spin-off kompanija, uređenje njihovog odnosa sa Univerzitetom (kao što je udeo Univerziteta u eventualnoj ostvarenoj dobiti, itd.)
- Politika podsticaja zaposlenih (napredovanje/novčane nagrade) za njihovo angažovanje u preduzetničkim aktivnostima
- Politika intelektualne svojine: regulisanje vlasništva intelektualne svojine, učešće u ostvarenim prihodima, definisanje nosioca troškova za zaštitu intelektualne svojine, uspostavljanje mehanizama za zaštitu prava, itd.
- Regulisanje nadležnosti i saradnje različitih KTT struktura koje već postoje na Univerzitetu i njihova saradnja sa spoljnim institucijama, kao što su kancelarije za transfer tehnologija, biznis inkubatori, naučno-tehnološki parkovi, itd.

Pored toga potrebno je urediti oblast zaštite intelektualne svojine kroz razvoj Pravilnika o zaštiti intelektualne svojine na Univerzitetu u Kragujevcu, a u skladu sa sledećim nacionalnim regulatornim okvirima:

- Strategija razvoja intelektualne svojine Republike Srbije za period od 2011 do 2015. godine („Službeni glasnik RS“, broj 49/2011);
- Zakon o naučno-istraživačkoj delatnosti („Službeni glasnik RS“, broj 101/05, 50/06, 18/10);
- Zakon o autorskom i srodnim pravima („Službeni glasnik RS“, broj 104/09);
- Zakon o patentima („Službeni list SCG“, br. 32/04 i 35/04 – ispr. i „Službeni glasnik RS“, br. 115/06 – ispr.);
- Zakon o žigovima („Službeni glasnik RS“, broj 104/09);
- Zakon o pravnoj zaštiti industrijskog dizajna („Službeni glasnik RS“, broj 104/09);
- Zakon o zaštiti topografija integrisanih kola („Službeni glasnik RS“, broj 104/09);
- Zakon o zaštiti prava oplemenjivača biljnih sorti („Službeni glasnik RS“, broj 41/09);
- Zakon o oznakama geografskog porekla („Službeni glasnik RS“, broj 18/10);
- Zakon o posebnim ovlašćenjima radi efikasne zaštite prava intelektualne svojine („Službeni glasnik RS“, br. 46/06 i 104/09 – dr. zakoni);

Pored ovoga, potrebno je urediti i zaštitu intelektualne svojine kada rezultati istraživanja (pronasci, nove tehnologije, itd.) nastaju kao rezultat saradnje univerziteta/fakulteta/instituta sa privredom kroz razvoj tipskih ugovora koji regulišu prava i obaveze svih strana (univerzitet, istraživač, privredni subjekat).

3.3 Praćenje efikasnosti KTT aktivnosti na Univerzitetu

Kao deo akcionog plana za implementaciju Univerzitetske inovacione platforme, projektni tim i osoblje Kancelarije za poslovnu podršku Univerziteta u Kragujevcu predlaže sledeće indikatore progresa za praćenje efikasnosti aktivnosti transfera znanja i tehnologija (KTT) na Univerzitetu.

1. Prikupljanje podataka o istraživačkom i inovativnom potencijalu univerziteta
 - Broj predstavljenih istraživačkih entiteta (u okviru kataloga)
 - Broj istraživačkih rezultata/dostignuća (razvrstanih u online katalogu prema tipovima)
 - Broj istraživača
 - Broj različitih resursa
2. Promovisanje univerzitetskog istraživanja i usluga kroz korišćenje i ažuriranje Kataloga istraživačkog i inovativnog potencijala Univerziteta
 - Broj promotivnih događaja (različitih vrsta)
 - Broj online posetilaca
3. Uspostavljanje i održavanje baze resursa u vidu HTML kataloga, sa on-line pretraživanjem i opcijom za generisanje specifičnih izveštaja (na administratorskom i korisničkom nivou)
 - Preporučuje se provera validnosti podataka
 - Email obaveštenja poslata koordinatorima projekta za proveru validnosti podataka
4. Stvaranje jedinstvenog pristupnog mesta za univerzitetske resurse, opremu, obuke, istraživačke rezultate, patente i licence namenjene poslovnom okruženju
 - Broj usluga
 - Broj obuka
 - Broj polaznika na obukama
 - Broj ponuđenih patenata/licenci
 - Broj registrovanih konsultanata/predavača u KPP
5. Uspostavljanje privatno-javnog partnerstva i promocija modernizovanih usluga univerziteta
 - Broj inicijativa nastalih iz privatno-javnog partnerstva
6. Razvoj saradnje i partnerstva sa preduzećima, povezujući istraživače i studente sa poslovnim partnerima
 - Broj naučnih radova (sa najmanje jednim predstavnikom iz preduzeća)
 - Broj master/doktorskih teza
 - Broj R&D ugovora
 - Trajanje R&D ugovora
 - Prihod od R&D (ukoliko postoji)
 - Broj preduzeća (nezavisno od tipa saradnje)
 - Broj studenata uključenih u projekte sa preduzećima
7. Podrška uspostavljanju veze sa biznis inkubatorima i naučno-tehnološkim parkovima
 - Broj zajedničkih obuka
 - Broj zajedničkih evropskih i nacionalnih projekata
 - Broj inkubiranih poslovnih ideja sa univerziteta (pokrenutih od strane Univerziteta)
 - Upotreba zajedničkih resursa

8. Motivisanje studenata da razviju kreativno razmišljanje i oblikovanje ideja;
 - Broj studentskih poslovnih ideja na platformi za upravljanje inovacijama
 - Broj motivacionih događaja za studente
 - Broj gostujućih predavača
 - Broj studentskih takmičenja
 - Broj studenata koji su učestvovali u obukama za takmičenje
 - Broj učesnika
9. Održavanje web-platforme za upravljanje inovacijama
 - Broj registrovanih korisnika platforme
 - Indikatori unutar same platforme
10. Zajedničko učešće na tržištu sa drugim univerzitetskim jedinicama koje se bave transferom znanja i tehnologija
 - Broj zajedničkih aktivnosti
 - Broj organizovanih zajedničkih sastanaka članova univerzitetskih jedinica koje se bave transferom znanja i tehnologija
11. Učešće u aktivnostima za unapređenje univerzitetskih regulatornih dokumenata i procedura
 - Broj dokumenata i procedura preporučenih za unapređenje
 - Broj prihvaćenih dokumenata i procedura

Imajući u vidu da Univerzitet nije integrisan, nego da ima integrisane funkcije, potrebno je da uprava Rektorata definiše prioritete u praćenje efikasnosti u ovoj oblasti i kraću listu indikatora koja bi se mogla implementirati u prvom periodu. Bez integrisanog informacionog sistema na Univerzitetu i procedura koje bi bile obavezujuće za istraživače sa Univerziteta, teško je pratiti sve gore navedene indikatore, pa je preporuka da Univerzitet u godinama koje slede planira razvoj i implementaciju integrisanog informacionog sistema.

3.4 Mobilnost sa industrijom

Tesna saradnja Univerziteta sa preduzećima, razmena iskustava i povezivanje istraživanja sa realnim potrebama industrije treba da bude jedan od prioritetnih razvojnih aktivnosti Univerziteta u Kragujevcu. Trenutno stanje u ovoj oblasti je bazirano na individualnim inicijativama i angažovanju profesora i istraživača i malog broja privrednika. Stoga je neophodno urediti ovu oblast, i podsticati obe strane na saradnju kroz donošenje pravilnika ili procedura za mobilnost nastavnika i istraživača sa Univerziteta ka industriji, a takođe i angažovanje industrijskih eksperata u razvoju nastavnih programa, realizaciji nastave i aplikativnih istraživanja na Univerzitetu. Osim toga, potrebno je uvesti i sistem podsticanja i nagrađivanja onih koji su uključeni i imaju posebno dobre rezultate u implementaciji tog sistema.

Iako se u okviru Centra za razvoj karijere i Kooperativnog trening centra realizuju programi prakse, i određeni fakulteti Univerziteta u Kragujevcu imaju definisanu praksu kao obavezan predmet na master i doktorskim studijama, još uvek veliki broj studenata uključen u programme prakse, i nekada njena implementacija ne daje očekivane efekte. Neophodne je

šire informisati akademsku javnost i preduzeća o programu studentske prakse koji je razvijen sa svim pratećim procedurama i tipskim dokumentima (aneksima) kako bi se ta oblast uredila (<http://www.ctc.kg.ac.rs/clanci/psp-program/>).

3.5 Celoživotno učenje

U okviru DELFIS TEMPUS projekta, kojim je koordinirao Univerzitet u Kragujevcu, definisana je Strategija učenja tokom čitavog života u okviru uspostavljanja nacionalnog okvira za implementaciju celoživotnog učenja. Strategijom su obuhvaćeni ciljevi i strateške mere za unapređenje ove oblasti.

- Razvoj strateških uslova za pružanje usluga učenja tokom čitavog života
- Povećanje motivisanosti za učenjem tokom čitavog života
- Jačanje saradnje i umrežavanje na nacionalnom i internacionalnom nivou
- Razvoj sadržaja učenja tokom čitavog života u cilju smanjenja nezaposlenosti i društvenog razvoja
- Visok kvalitet usluga

U dokumentu su elaborirane sve gore navedene strateške mere sa nizom predviđenih aktivnosti. Potrebno je da Univerzitet u Kragujevcu donese akcioni plan kojim će se precizno utvrditi uloge i odgovornosti nosilaca realizacije, institucionalni mehanizmi za ostvarivanje ciljeva Strategije, vremenski okviri i indikatori progressa za praćenje realizacije i evaluaciju.

3.6 Obezbeđenje kvaliteta na Univerzitetu u Kragujevcu

Strategija obezbeđenje kvaliteta na Univerzitetu u Kragujevcu doneta je na sednici Saveta Univerziteta održanoj 01.04.2014. godine (odluka broj II–01–269/8) i dostupna je na sajtu Univerziteta (<http://www.kg.ac.rs/dokumenta.php> i <http://www.kg.ac.rs/komisijakvalitet.php>).

Senat Univerziteta u Kragujevcu je usvojio i Procedure za obezbeđenje kvaliteta na Univerzitetu u Kragujevcu, koje detaljno opisuju mere i subjekte obezbeđenja kvaliteta u raznim oblastima.

Na sednici koja je održana 27. februara 2014. godine na Univerzitetu u Kragujevcu, Senat Univerziteta je doneo Odluku o sprovođenju postupka samovrednovanja i formiranju Potkomisije za samovrednovanje (odluka broj III–01–153/12). (http://www.kg.ac.rs/doc/odluka_potkomisija_za_samovrednovanje.pdf)

Postupak je sproveden u periodu od 01.03.2014. do 16.04.2014. i obuhvatao je procenu standarda za samovrednovanje i ocenjivanje kvaliteta visokoškolskih ustanova. Nakon detaljne analize i procene ispunjenosti standarda za standarda za osnovu izveštaja samovrednovanje i ocenjivanje kvaliteta (ukupno standarda), Potkomisija je predložila korektivne mere za svaki standarda (http://www.kg.ac.rs/doc/tacka_3_zakljucak_sa_predlogom_mera.pdf). Ovde su prikazane

samo neke od njih koje se tiču modernizacije univerziteta u oblastima transfera znanja, istraživanja i inovacija kao ključnim temama WBCInno projekta.

- Inoviranje Strategije za obezbeđivanje kvaliteta i pratećih procedura
- Informisanje studenata i njihovo aktivno učešće u implementaciji Strategije
- Kontinuirana analiza Pravilnika i ostalih pravnih akata i njihovo unapređenje u skladu sa zahtevima Strategije
- Jačanje integrativnih funkcija Univerziteta i obezbeđenje novih mehanizama kontrole kvaliteta
- Kontinuirano prikupljanje informacija od poslodavaca i Nacionalne službe za zapošljavanje o kvalitetu diplomiranih studenata
- Donošenje pravilnika o studijama na daljinu (*distance learning*)
- Intenziviranje saradnje sa privrednim subjektima
- Podsticanje mladih istraživača i studenata na veće učešće u programima mobilnosti, kako u zemlji (praksa, stručno usavršavanje, itd.) tako i u inostranstvu
- Uspostavljanje sistema finansijske pomoći za učešće istraživača na naučnih skupovima u inostranstvu
- Uspostavljanje redovnih godišnjih nagrada za najznačajnije istraživačke rezultate na Univerzitetu
- Motivisanje studenata za veće učešće u procesima odlučivanja na Fakultetu i Univerzitetu
- Donošenje programa edukacije i usavršavanja
- Uvođenje više sistematskih metoda za ocenjivanje kvaliteta upravljanja Univerzitetom i kvaliteta rada stručnih službi
- Sprovođenje analiza potreba i finansijske opravdanosti akreditovanih novih laboratorija
- Korišćenje više mogućnosti za apliciranje na međunarodne projekte, korišćenjem kapaciteta Kancelarije za međunarodne projekte

4. Rezime dokumenata i procedura potrebnih da donese Univerzitet u Kragujevcu za naredni kratkoročni period

1. Prioritetne istraživačke oblasti
2. Informacioni sistem za praćenje i administrativno-finansijsku realizaciju međunarodnih projekata
3. Fond za obezbeđivanje kofinansiranja i prefinansiranja međunarodnih projekata
4. Pravilnik o načinu i procedurama realizacije naučno-tehničke saradnje Univerziteta sa privrednim i drugim organizacijama
5. Pravilnik o zaštiti intelektualne svojine na Univerzitetu u Kragujevcu
6. Tipski ugovori za zaštitu intelektualne svojine koji regulišu prava i obaveze Univerziteta, privrednog subjekta i istraživača (Izjava o čuvanju poslovne tajne, Ugovor o poverljivosti, Ugovor o licenciranju, Ugovor o zakupu opreme, Sporazum o razmeni informacija, itd.)
7. Indikatori efikasnosti u različitim aktivnostima transfera znanja i tehnologija na nivou Univerziteta i fakulteta, i načini prikupljanja i obrade informacija
8. Pravilnik o mobilnosti nastavnika i istraživača sa Univerziteta ka industriji
9. Procedure za angažovanje predstavnika privrede u razvoju i implementaciji studijskih programa
10. Akcioni plan za implementaciju Strategije učenja tokom čitavog života
11. Pravilnik o studijama na daljinu
12. Inoviranje strategije za obezbeđivanje kvaliteta i pratećih procedura
13. Program edukacije i usavršavanja za zaposlene na Univerzitetu.